

Sygn. akt III AUa 991/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban SSO del. Alicja Podlewska (spr.)
Protokolant:	Aleksandra Portaszkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2012 r. w Gdańsku

sprawy L. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 lipca 2010 r., sygn. akt V U 445/10

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego na rzecz L. D. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia 00/100) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym oraz kwotę 150,00 (sto pięćdziesiąt 00/100) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sygn. akt III AUa 991/12

UZASADNIENIE

L. D. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 23 marca 2010 r., odmawiającej ustalenia jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2010 r. w sprawie sygn. V U 445/10 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 23 marca 2010 r. w ten

sposób, że przyznał L. D. prawo do świadczenia przedemerytalnego począwszy od dnia 13 marca 2010 r. Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji.

W dniu 12 marca 2010 r. ubezpieczona, urodzona w dniu (...) złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne. Organ rentowy uwzględnił L. D. staż ubezpieczeniowy wynoszący 33 lata, 10 miesięcy i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie zaliczył okresów pobierania zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. (5 miesięcy i 20 dni) oraz okresu zatrudnienia od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. (8 miesięcy i 5 dni), tj. w łącznej wysokości 1 roku, 1 miesiąca i 25 dni.

Ubezpieczona po raz pierwszy wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego złożyła w dniu 21 października 2009 r. po ustaniu zatrudnienia wykonywanego od dnia 01 marca 2007 r. do dnia 10 lipca 2008 r. i pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r.

Decyzją z dnia 08 grudnia 2009 r. organ rentowy odmówił ustalenia ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego. Od powyższej decyzji ubezpieczona nie wniosła odwołania.

W okresie od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. ubezpieczona była zatrudniona w (...) Usługi (...). Umowa o pracę została rozwiązana z ubezpieczoną za wypowiedzeniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy w związku z likwidacją stanowiska. Począwszy od dnia 08 września 2009 r. do dnia 25 marca 2010 r. ubezpieczona była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. i w w/w okresie przysługiwało jej prawo do zasiłku.

Decyzją z dnia 23 marca 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ustalenia ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten zważył, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r.

o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy, niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet.

W myśl art. 2 ust. 2 ww. ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona podniosła, że organ rentowy odmówił ustalenia ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego, ponieważ wniosek o świadczenie został złożony po upływie 14 dni od ustania zatrudnienia podjętego w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych z tym że staż pracy, jak i nabycie statusu osoby bezrobotnej odnosił do okresu zatrudnienia wykonywanego przez L. D. od dnia 01 marca 2007 r. do dnia 10 lipca 2008 r. wskazując, iż po okresie zatrudnienia wykonywanego od dnia

02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. nie nabyłaby prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Sąd I instancji wskazał, że przesłanki nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego reguluje ustawa o świadczeniach przedemerytalnych. Ubezpieczona spełniła wszystkie wymagane warunki do uzyskania świadczenia przedemerytalnego: legitymuje się okresem 35 letniego stażu pracy, była zarejestrowana co najmniej 6 miesięcy jako bezrobotna i z tego tytułu pobierała zasiłek dla bezrobotnych, w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, oraz złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie zasługuje na uwzględnienie zarzut organu rentowego, że ubezpieczona nabyła prawo do zasiłku dla bezrobotnych z tytułu zatrudnienia wykonywanego w okresie od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 10 lipca 2009 r., albowiem art. 71 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415) uzależnia nabycie prawa do zasiłku dla bezrobotnych między innymi od przepracowania w okresie 18 miesięcy poprzedzających zarejestrowanie 365 dni, zaś tego warunku ubezpieczona nie spełniałaby wyłącznie z tytułu zatrudnienia wykonywanego w okresie od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r.

Sąd ten zauważył, że ustawa o świadczeniach przedemerytalnych wymaga jedynie co najmniej 6 miesięcznego pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia. L. D. po ustaniu zatrudnienia wykonywanego od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. również pobierała zasiłek dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Zasiłek dla bezrobotnych pobierała przez wymagany okres 6 miesięcy, tj. od dnia 09 września 2009 r. do dnia 25 marca 2010 r., wniosek o świadczenie przedemerytalne złożyła w dniu 12 marca 2010 r., a ponadto do dnia zarejestrowania jako bezrobotna w dniu 08 września 2009 r. posiadała wymagany 35 letni staż ubezpieczeniowy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd I instancji orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, poprzez ustalenie L. D. prawa do świadczenia przedemerytalnego poczynawszy od dnia 13 marca 2010 r.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy powołał się na treść przepisów: art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz art. 71 ust. 1 pkt 2 i art. 73 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wskazując, że ponieważ ubezpieczona nabyła prawo do zasiłku dla bezrobotnych z tytułu zatrudnienia zakończonego z dniem 10 lipca 2008 r., to zdaniem tego organu to zatrudnienie przyjąć należy do ustalenia jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Apelujący podniósł, że wnioskodawczyni nie spełnia warunków do ustalenia jej prawa do świadczenia przedemerytalnego, gdyż:

- rozwiązanie umowy o pracę nie nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
- ubezpieczona nie posiada wymaganego okresu zatrudnienia 35 lat, a jedynie 33 lata, 10 miesięcy i 15 dni;

- wniosek o świadczenie przedemerytalne złożyła w okresie późniejszym, niż 14 dni od ustania zatrudnienia (art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych).

W konkluzji apelacji organ rentowy wnosił o:

- 1). zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości, ewentualnie
- 2). uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego L. D. wносиła o jej oddalenie oraz zasądzenie od tego organu na jej rzecz zwrotu kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych (k. 45-46 akt sprawy).

Sąd Apelacyjny – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2011 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny wskazał, że spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii, czy wnioskodawczyni spełnia łącznie przesłanki ustalenia jej prawa do świadczenia przedemerytalnego, wynikające z przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 120, poz. 1252 ze zm., nazywanej dalej ustawą o świadczeniach przedemerytalnych).

Apelujący kwestionował spełnienie przez wnioskodawczynię m.in. przesłanek, wynikających z treści art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w postaci: rozwiązania stosunku pracy z ubezpieczoną z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 ze zm., nazywanej dalej ustawą o promocji zatrudnienia) oraz posiadania do dnia rozwiązania tego stosunku pracy wymaganego okresu uprawniającego do emerytury, wynoszącego co najmniej 35 lat dla kobiet (apelacja k. 37-38 akt sprawy).

Sąd II instancji zważył, że pojęcie przyczyn dotyczących zakładu pracy zostało zdefiniowane m.in. w art. 2 ust. 1 pkt 29 lit. a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia, zgodnie z treścią którego oznacza to rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników.

Z ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844 ze zm., nazywanej dalej ustawą o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy) wynika, że za przyczyny nie dotyczące pracowników uważa się przyczyny: ekonomiczne, organizacyjne, produkcyjne lub technologiczne, powodujące konieczność dokonania tzw. zwolnień grupowych przez pracodawcę zatrudniającego, co najmniej 20 pracowników.

W świetle treści dokumentu w postaci pisma ZUS/O S. z dnia 28 października 2009 r. (k. 109 akt ZUS) ostatni pracodawca wnioskodawczyni w deklaracji za wrzesień 2009 r. wykazał 20 ubezpieczonych.

W myśl art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy przepisy art. 5 ust. 3-7 i art. 8 stosuje się odpowiednio w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 20 pracowników stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, jeżeli przyczyny te stanowią wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie na mocy porozumienia stron, a zwolnienia w okresie nieprzekraczającym 30 dni obejmują mniejszą liczbę pracowników niż określona w art. 1.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że z treści dokumentu w postaci świadectwa pracy z dnia 08 września 2009 r., wydanego przez T. C., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...) T. C. w D. (k. 77-78 akt ZUS) wynika, że ostatnie zatrudnienie L. D. ustało z dniem 07 września 2009 r. w drodze wypowiedzenia dokonane przez pracodawcę w związku ze zmianami organizacyjnymi – likwidacją stanowiska pracy.

Sąd Apelacyjny podzielił w tym miejscu poglądy doktryny, że mechanizmy przewidziane w treści art. 10 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy znajdują zastosowanie także wówczas, gdy zwolnieniu podlega tylko jeden pracownik (por. komentarz do art. 10 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy, [w:] K.W. Baran, Zbiorowe prawo pracy. Komentarz, Oficyna, 2010, wyd. II).

Sąd Apelacyjny stwierdził, iż rozwiązanie stosunku pracy z wnioskodawczynią z przyczyn dotyczących zakładu pracy nastąpiło z dniem 07 września 2009 r., a zatem stosownie do treści art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych do tego dnia liczyć należało okresy uprawniające do emerytury.

Sąd II instancji nie podzielił zarzutu apelującego (k. 37-38 akt sprawy), zgodnie z którym wnioskodawczyni nie wykazała wymaganego przez art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych okresu uprawniającego do emerytury, wynoszącego co najmniej 35 lat dla kobiet.

Organ rentowy uznał za udowodniony okres uprawniający do emerytury, wynoszący łącznie 33 lat, 10 miesięcy i 15 dni (apelacja k. 37-38 akt sprawy), a zatem mniej, niż wynosi wymagany przez art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w stosunku do kobiet okres uprawniający do emerytury, tj. 35 lat.

Z treści notatki w sprawie przebiegu zatrudnienia (k. 159-160 akt ZUS) wynika jednak, że organ rentowy do okresów uprawniających do emerytury nie zaliczył okresów: pobierania przez wnioskodawczynię zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. (5 miesięcy i 14 dni) oraz okresu jej zatrudnienia przez T. C., prowadzącego działalność pod firmą Usługi (...) T. C. w D. od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 roku (8 miesięcy i 7 dni).

Treść art. 79 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia stanowi, że okresy pobierania zasiłku wlicza się m.in. do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decydujące znaczenie dla ustalenia okresu pobierania zasiłku ma moment nabycia prawa do zasiłku (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 09 marca 2005 r. w sprawie II SA/Wa 2501/04, publik. LEX nr 164753).

Z treści dokumentu w postaci zaświadczenia z Powiatowego Urzędu Pracy w S. z dnia 04 marca 2009 r. (k. 59 akt ZUS) wynika, że wnioskodawczyni w okresie od dnia 11 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. była zarejestrowana w tym urzędzie jako osoba bezrobotna, od dnia 19 lipca 2008 r. nabyła prawo do zasiłku dla osób bezrobotnych i do dnia 01 stycznia 2009 r. nieprzerwanie pobierała ten zasiłek (zaświadczenie k. 59 akt ZUS).

Sąd II instancji uznał, że tym samym - stosownie do treści art. 79 ust. 1 ustawy

o promocji zatrudnienia - do okresów składkowych wnioskodawczyni, uprawniających do emerytury wliczeniu podlegał okres pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. (5 miesięcy i 14 dni).

Z treści przepisu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., nazywanej dalej ustawą emerytalną) wynika natomiast, że przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się z zastrzeżeniem ust. 2-5 okresy składkowe, o których mowa w jej art. 6.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, przez które stosownie do treści art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej rozumieć należy m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W okresie zatrudnienia od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. L. D., na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., nazywanej dalej ustawą systemową), podlegała ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym, jako osoba posiadająca status prawnego pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy systemowej i za ten okres opłacane były składki na te ubezpieczenia (potwierdzenie ubezpieczenia pracowników i innych ubezpieczonych k. 125 akt ZUS).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że okres zatrudnienia wnioskodawczyni od dnia 02 stycznia 2009 roku do dnia 07 września 2009 r. (8 miesięcy i 7 dni) przez T. C., prowadzącego działalność pod firmą Usługi (...) T. C. w D. stanowił okres ubezpieczenia w rozumieniu art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej, podlegający zaliczeniu jako okres składkowy, o którym mowa w treści art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej do okresów uprawniających do emerytury w myśl art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Tym samym L. D. wykazała do dnia 07 września 2009 r., przy uwzględnieniu okresów uznanych przez organ rentowy (33 lata, 10 miesięcy i 15 dni) oraz okresów: pobierania przez wnioskodawczynię zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 roku do dnia 01 stycznia 2009 r. (5 miesięcy i 14 dni) oraz okresu jej zatrudnienia przez T. C., prowadzącego działalność pod firmą Usługi (...) T. C. w D. od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. (8 miesięcy i 7 dni) łącznie 35 lat i 6 dni okresów uprawniających do emerytury.

W związku z powyższym Sąd II instancji uznał, że wnioskodawczyni posiada wymagany okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet, wynikający z treści art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Sąd II instancji zważył, że przepis art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych stanowi, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie warunki wymienione w ust. 3 pkt 1-3, w tym złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nie przekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 – miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (pkt 3).

Stosownie zaś do treści art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych do okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ust. 3, wlicza się m.in. okresy zatrudnienia w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, podjętego w tym okresie w przypadku zaś, gdy zatrudnienie to ustanie po upływie 6-miesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje, jeżeli wniosek o przyznanie tego świadczenia zostanie złożony w terminie nieprzekraczającym 14 dni od dnia ustania tego zatrudnienia.

Tym samym przepis art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wprowadzający, przy spełnieniu warunków w nim przewidzianych, 14 dniowy termin do złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego od ustania zatrudnienia po upływie 6-miesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3 jest przepisem szczególnym (lex specialis) wobec przepisu art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (lex generalis), stanowiącego 30 dniowy termin do złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 – miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Zgodnie z obowiązującą w polskim systemie prawnym zasadą, że przepis szczególny wyłącza zastosowanie przepisu ogólnego (lex generalis derogat legi speciali) w przypadku zajścia sytuacji opisanej w hipotezie przepisu art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych zastosowanie znajduje zatem 14 dniowy termin, wynikający z tego przepisu, a nie 30 dniowy termin, stanowiący przez art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Wnioskodawczyni po ustaniu zatrudnienia wykonywanego od dnia 01 marca 2007 r. do dnia 10 lipca 2008 r. (świadcstwo pracy k. 75 akt ZUS) w okresie od dnia 11 lipca 2008 roku do dnia 01 stycznia 2009 r. była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. jako osoba bezrobotna i w okresie od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. pobierała zasiłek dla osób bezrobotnych (zaświadczenie k. 59 akt ZUS).

W dniu 02 stycznia 2009 r. ubezpieczona utraciła status bezrobotnego z powodu podjęcia zatrudnienia w Usługi (...) T. C. w D. (świadcstwo pracy k. 77-78 akt ZUS).

Zatrudnienie to ustało z dniem 07 września 2009 r. w drodze rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem przez pracodawcę z przyczyn nie dotyczących pracowników (świadcstwo pracy k. 77-78 akt ZUS).

Z treści art. 73 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia wynika, że bezrobotny, który utracił status bezrobotnego na okres krótszy niż 365 dni z powodu podjęcia zatrudnienia i zarejestrował się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny w okresie 14 dni od dnia ustania tego zatrudnienia, pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia, posiada prawo do zasiłku na czas skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego.

Na podstawie powyższego przepisu Powiatowy Urząd Pracy w S., uznając L. D. za osobę bezrobotną, z dniem 08 września 2009 r. przyznał jej prawo do zasiłku dla bezrobotnych na okres od dnia 09 września 2009 r. do dnia 25 marca 2010 r., skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego (zaświadczenie k. 79 akt ZUS).

Stosownie do treści art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych okres zatrudnienia L. D. w Usługi (...) T. C. w D., podjętego w okresie wskazanym w treści art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych podlegał wliczeniu do tego okresu.

Zatrudnienie to ustało z dniem 07 września 2009 r. (świadcstwo pracy k. 77-78 akt ZUS), po upływie 6 miesięcznego okresu, o którym mowa w art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a zatem w myśl art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługiwało wnioskodawczyni pod warunkiem złożenia wniosku o przyznanie tego świadczenia w terminie nieprzekraczającym 14 dni od dnia ustania tego zatrudnienia, tj. do dnia 21 września 2009 r.

L. D. złożyła wniosek o ustalenie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego w dniu 12 marca 2010 r. (k. 143-145 akt ZUS), a zatem z uchybieniem 14 dniowego terminu, wynikającego z treści art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Sąd Apelacyjny wskazał, że prawo do świadczenia przedemerytalnego uzależnione jest od łącznego spełnienia wszystkich warunków przewidzianych w przepisach ustawy o świadczeniach przedemerytalnych (por. wyrok S.A. w Białymstoku z dnia 05 czerwca 2007 r. w sprawie III AUa 377/07, publik. LEX nr 283471 oraz wyrok S.A. w Warszawie z dnia 31 marca 2008 r. w sprawie III AUa 199/08, publik. LEX nr 434537).

Ponieważ wnioskodawczyni nie spełnia stanovionej przez art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych przesłanki złożenia wniosku o świadczenie w terminie nie przekraczającym 14 dni od dnia ustania zatrudnienia, a zatem brak jest podstaw materialno-prawnych do ustalenia jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Zasadnie zatem, w ocenie Sądu II instancji, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 23 marca 2010 r. (k. 161 akt ZUS) odmówił L. D. ustalenia prawa do świadczenia przedemerytalnego z powodu złożenia wniosku o to świadczenie po upływie 14 dni od ustania zatrudnienia, podjętego w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Mając na względzie powyższe, działając na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiodła ubezpieczona zarzucając naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

A) naruszenie art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych z dnia 30 kwietnia 2004 r. (zwanej dalej: ustawą) poprzez błędną jego wykładnię, co wyraża się w przyjęciu, że okres zatrudnienia ubezpieczonej od dnia 02 stycznia 2009 do dnia 07 września 2009 u pracodawcy Usługi (...) w D., podlegał wliczeniu do 6 miesięcznego okresu pobierania zasiłku, o którym mowa w art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy, pomimo że w okresie tym ubezpieczona nie spełniała jeszcze warunków określonych w art. 2 ust. 1 ustawy,

B) naruszenie art. 2 ust. 3 ustawy, poprzez błędną jego wykładnię, co wyraża się w uznaniu dopuszczalności uwzględnienia okresu pobierania zasiłku i okresu zatrudnienia ubezpieczonej sprzed spełnieniem przez nią warunków z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy, pomimo, że zgodnie z literalną wykładnią tego przepisu, okres 6 miesięczny pobierania zasiłku jest dodatkowym warunkiem uzyskania świadczenia przedemerytalnego, który może być spełniony tylko po wcześniejszym wypełnieniu warunków z art. 2 ust. 1 ustawy,

Konsekwencją powyższego było ponadto, zdaniem skarżącej, niewłaściwe zastosowanie:

C) przepisu art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy, poprzez jego zastosowanie w sprawie, przez przyjęcie, że ubezpieczona miała obowiązek złożyć wniosek o przyznanie jej świadczenia przedemerytalnego w terminie 14 dni od dnia ustania zatrudnienia, tj. do dnia 21 września 2009 r.

D) przepisu art. 2 ust. 3 pkt 3) ustawy poprzez jego niezastosowanie tj. niezastosowanie 30 dniowego terminu do złożenia wniosku, o którym mowa w tym przepisie.

Wskazując na powyższe podstawy skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę poprzez orzeczenie o oddaleniu apelacji. Nadto skarżąca wniosła

o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania kasacyjnego wraz z kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W przypadku uznania przez Sąd Najwyższy potrzeby ponownego rozpoznania sprawy, skarżąca wniosła ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W ocenie ubezpieczonej skarga jest oczywiście uzasadniona, a problem istniejący w niniejszej sprawie sprowadza się do właściwej wykładni art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy w związku z art. 2 ust. 3 ustawy i odpowiedzi na pytanie, czy przepis ten może mieć zastosowanie jako podstawa wliczania do okresu pobierania zasiłku, okresów zatrudnienia, zanim jeszcze ubezpieczona stała się osobą określoną w art. 2 ust 1 ustawy (w konkretnej sytuacji ubezpieczonej L. D. - zanim ziszcilo się zdarzenie, polegające na zwolnieniu jej z przyczyn po stronie zakładu pracy i posiadaniu okresu wymaganego do emerytury (35 lat) zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy).

Już na poziomie wykładni gramatycznej art. 2 ust. 5, w zawiązku z art. 2 ust. 3 ustawy, oczywistym jest, zdaniem ubezpieczonej iż dla uzyskania świadczenia przedemerytalnego, w pierwszej kolejności ustawa wymaga, aby osoba spełniła jeden z warunków określonych w ust. 1. Dopiero potem musi zostać spełniony kolejny warunek - upływ co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art. 2 ust. 3 ustawy). Jeżeli osoba uprawniona pobierała zasiłek dla bezrobotnych wcześniej - „w czasie trwania historii swojego zatrudnienia”, zanim stała się osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy, (a tak właśnie jest w rozpatrywanym stanie faktycznym), to nie może być to traktowane jako okres pobierania zasiłku, w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy.

Literalna wykładnia art. 2 ust. 5 ustawy wyraźnie wskazuje, jak podniosła skarżąca, iż przepis ten dotyczy okresu, o którym mowa w ust. 3 - czyli 6-cio miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, który następuje dopiero po dniu, w którym ubezpieczona spełniła kryteria z art. 2 ust. 1 ustawy (mając wymagane 35 lat została zwolniona z przyczyn ekonomicznych -art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy).

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny w Gdańsku (zwany w dalszej części skargi Sądem), prawidłowo ustalił, w ocenie skarżącej, dzień, w którym ubezpieczona spełniła warunki z art. 2 ust.1 pkt 5 ustawy, jako 7 września 2009r. (w dniu tym ubezpieczona, mając wymagane 35 lat stażu, została zwolniona z przyczyn dotyczących zakładu pracy). Jednak do okresu pobierania zasiłku, którego bieg powinien się rozpocząć dopiero później, Sąd zaliczył, stosując art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy, okres zatrudnienia ubezpieczonej, który miał miejsce jeszcze przed dniem spełnienia wymaganych ustawą kryteriów (czyli przed dniem, w którym o ubezpieczonej można było powiedzieć, iż jest osobą określoną w art. 2 ust. 1 ustawy).

Ubezpieczona zarzuciła, że trafność zaprezentowanej wyżej wykładni gramatycznej spornego przepisu widoczna jest jeszcze bardziej, gdy zestawia się wykładnię dokonaną przez Sąd z celem analizowanej regulacji. Istotą świadczenia przedemerytalnego jest pomoc państwa osobom, które spełniwszy kryteria z art. 2 ust. 1 ustawy, próbują jeszcze w okresie przynajmniej 6 miesięcy poszukiwać pracy samemu lub pozostając na zasiłku (procedura zasiłkowa zakłada również oferowanie pracy przez Urząd Pracy - bezzasadna odmowa stanowi zaś, podstawę do utraty prawa do pobierania zasiłku). Jest to oczywistym wyrazem wykorzystania przez ustawodawcę zasady pomocniczości (subsydiarności), stanowiącej podstawę konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego. Zadania, które mogą być realizowane przez jednostkę nie powinny być realizowane przez państwo. Zasada ta ma rangę konstytucyjną i powinna towarzyszyć tworzeniu i właściwej wykładni norm prawnych. Z tego względu oczywistym jest, że okres pobierania zasiłku, o którym mowa art. 2 ust. 3 ustawy to dodatkowy okres i zarazem dodatkowy warunek otrzymania świadczenia przedemerytalnego. Musi zatem przypadać i rozpocząć swój bieg dopiero po spełnieniu kryterium z art. 2 ust. 1 ustawy.

Systemowa ocena znaczenia art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy, w zestawieniu z art. 2 ust. 3 ustawy musi prowadzić, zdaniem skarżącej, do wniosku, iż przepis ten, który w istocie skraca termin złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne, stworzony jest tylko dla osób, które po spełnianiu warunków z art. 2 ust. 1 ustawy pobierają zasiłek przynajmniej przez okres

6 miesięcy, o czym wyraźnie stanowi art. 2 ust. 3 ustawy. Jeżeli zaś osoba taka, w okresie pobierania zasiłku podejmuje pracę, która ustaje po upływie 6 miesięcznego okresu, wtedy istnieje uzasadnienie dla skrócenia terminu złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne z 30 dni do 14 dni. Tylko na taką okoliczność stworzono przepis specjalny art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy. Nie dotyczy to jednak sytuacji ubezpieczonej.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Sąd Najwyższy uznał skargę kasacyjną za oczywiście uzasadnioną.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy przytoczył, iż stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która, między innymi, do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia,

w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniającego do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn. W myśl art. 2 ust. 3 tej ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej

w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie wymienione w nim warunki, w tym zgodnie z pkt 3 - złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W świetle art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy, do okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ust. 3, wlicza się, między innymi, okresy zatrudnienia, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, podjętego w tym okresie; w przypadku gdy zatrudnienie ustanie po upływie 6-miesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje, jeżeli wniosek o przyznanie tego świadczenia zostanie złożony w terminie nieprzekraczającym 14 dni od dnia ustania zatrudnienia.

Sąd Najwyższy stwierdził, że przepisy te mają jednoznaczne brzmienie i wprost z nich wynika konieczność spełnienia szeregu następujących po sobie warunków uprawniających

do świadczenia przedemerytalnego. W pierwszym rzędzie osoba ubiegająca się o to świadczenie musi spełnić warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 5, a mianowicie, po pierwsze - rozwiązania z nią stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, po drugie - zatrudnienia w tym zakładzie przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i po trzecie - posiadania do dnia rozwiązania tego stosunku pracy wymaganego stażu ubezpieczeniowego wynoszącego w przypadku kobiet 35 lat. Jednakże osoba, która spełnia warunki ustanowione w art. 2 ust. 1 pkt 5 nie nabywa prawa do świadczenia przedemerytalnego bezpośrednio

po rozwiązaniu stosunku pracy, ale - stosownie do art. 2 ust. 3 ustawy, który jednoznacznie odnosi się do osoby określonej w ust. 1 - dopiero po upływie co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych i tylko wówczas, gdy spełni dalsze warunki wymienione w tym przepisie, w tym, między innymi - stosownie do jego pkt 3 - złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego pobieranie zasiłku dla bezrobotnych przez 6-miesięczny okres. Niewątpliwie chodzi tu więc, jak wskazał Sąd Najwyższy, o 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym stanowi art. 2 ust. 3, a więc przypadający po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, najpóźniej na datę którego to rozwiązania osoba ubiegająca się o świadczenie przedemerytalne spełnia - wynikający z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy - warunek stażu ubezpieczeniowego.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przepis art. 2 ust. 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, poprzez jednoznaczne odesłanie do ust. 3, pozwala na wliczenie do 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych przypadającego po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, na datę którego to rozwiązania pracownik legitymuje się wymaganym okresem uprawniającym do emerytury, między innymi, okresu zatrudnienia podjętego w tym właśnie 6-miesięcznym, a nie jakimkolwiek innym okresie pobierania zasiłku. A więc tylko w przypadku, gdy zatrudnienie to ustanie po upływie tego właśnie, a nie jakiegokolwiek innego 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, art. 2 pkt 5 ustawy określa 14-dniowy termin do złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego, biegnący od dnia ustania tego zatrudnienia.

Sąd drugiej instancji, wbrew jednoznaczному brzmieniu powołanych wyżej przepisów, „zaliczył” okres zatrudnienia skarżącej w firmie (...), podjętego w trakcie pobierania zasiłku dla bezrobotnych w okresie poprzedzającym osiągnięcie przez nią wymaganego stażu ubezpieczeniowego na poczet 6-miesięcznego okresu zasiłku dla bezrobotnych pobieranego przez skarżącą po ustaniu tego zatrudnienia i uznał, że powinna ona złożyć wniosek o świadczenie przedemerytalne w terminie określonym w art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a więc do dnia 21 września 2009 r. Uszło uwadze Sądu odwoławczego, że w tej dacie - po spełnieniu warunków z art. 2 ust. 1 pkt 5 -skarżąca nie spełniała jeszcze warunku co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art. 2 ust. 3) lub co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych i wliczanego do niego okresu zatrudnienia podjętego w tym okresie (art. 2 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 5 pkt 2) oraz że okres zatrudnienia w firmie (...) nie był okresem zatrudnienia podjętego w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym stanowi art. 2 ust. 3 ustawy, a w rezultacie nie podlegał wliczeniu do tego okresu. Natomiast art. 73 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia dotyczący skrócenia czasu pobierania zasiłku dla bezrobotnych, między innymi, o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego, ma znaczenie wyłącznie dla określenia czasu prawa do zasiłku przysługującego bezrobotnemu po ponownym uzyskaniu tego statusu. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że przy uwzględnieniu tej zasady, powiatowy urząd pracy przyznał skarżącej prawo do zasiłku dla bezrobotnych od 9 września 2009 r. do 25 marca 2010 r., a więc na czas przekraczający 6-miesięczny okres pobierania zasiłku, o którym stanowi art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji wyroku, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze i odpowiednio stosowanego art. 108 § 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny, po ponownym rozpoznaniu sprawy, zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podlega oddaleniu jako bezzasadna.

Na wstępie rozważań Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że stosownie do treści art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c. Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w sprawie przez Sąd Najwyższy. Oznacza to, iż Sąd drugiej instancji, rozpoznając ponownie sprawę, nie może interpretować ani przepisów prawa procesowego, ani przepisów prawa materialnego odmiennie niż to wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego. Związanie to nie obejmuje jednak wskazań co do dalszego postępowania, a w związku z tym Sąd w toku ponownego rozpoznania sprawy kieruje się ogólnymi regułami postępowania apelacyjnego (tak np. wyroki SN: z dnia 13 stycznia 2010r., II CSK 374/09, LEX nr 677771; z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 668/08, LEX nr 510961; z dnia 25 listopada 2008 r., II CSK 335/08, LEX nr 484701).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia kumulatywnego spełniania przez wnioskodawczynię L. D. wszystkich przesłanek ustalenia jej prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c.,

nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia.

W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne

i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która

do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Stosownie do treści art. 2 ust. 3 ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku

dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,

2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,

w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,

3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Nadto, przepis art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy stanowi, że do okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ust. 3, wlicza się okresy zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych podjętego w tym okresie; w przypadku gdy zatrudnienie lub inna praca zarobkowa ustanie po upływie 6-miesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje, jeżeli wniosek o przyznanie tego świadczenia zostanie złożony w terminie nieprzekraczającym 14 dni od dnia ustania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Spór w niniejszej sprawie ogniskował się wokół właściwej interpretacji ostatniego

z przytoczonych powyżej przepisów. Pozwany organ rentowy stał bowiem na stanowisku,

że wniosek o świadczenie przedemerytalne ubezpieczona złożyła w okresie późniejszym

niż 14 dni od ustania zatrudnienia, odnosząc ten termin do jej zatrudnienia w okresie od dnia 1 marca 2007 r. do dnia 10 lipca 2008 r., z pominięciem zatrudnienia od dnia 2 stycznia

2009 r. do dnia 7 września 2009 r.

Podzielając stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w niniejszej sprawie, Sąd Apelacyjny wskazuje, że w świetle przywołanych powyżej przepisów osoba ubiegająca się

o świadczenie przedemerytalne musi przede wszystkim spełnić warunki określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy, z zatem stosunek pracy musi z nią zostać rozwiązany z przyczyn dotyczących zakładu pracy, zatrudnienie w tym zakładzie nie może być krótsze niż

6 miesięcy, a nadto musi ona posiadać, do dnia rozwiązania tego stosunku pracy, wymagany staż ubezpieczeniowy wynoszący w przypadku kobiet 35 lat. Osoba, która spełnia te podstawowe warunki ustanowione w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy nie nabywa jednak prawa

do świadczenia przedemerytalnego bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy, ale – jak stanowi art. 2 ust. 3 ustawy, bezsprzecznie odnoszący się do osoby określonej

w ust. 1 - dopiero po upływie co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku

dla bezrobotnych i tylko wówczas, gdy spełni ona dalsze warunki wymienione w tym przepisie, w tym, między innymi, złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego pobieranie zasiłku dla bezrobotnych przez

6-miesięczny okres (pkt 3). Sąd Apelacyjny, podobnie jak Sąd Najwyższy, nie ma wątpliwości, że chodzi tu o 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym stanowi art. 2 ust. 3, a więc okres przypadający po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, najpóźniej na datę którego to rozwiązania osoba ubiegająca się

o świadczenie przedemerytalne spełnia - wynikający z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy - warunek stażu ubezpieczeniowego.

Sąd odwoławczy, uznając trafność stanowiska Sądu Najwyższego również i w tym zakresie, zwraca uwagę, że przepis art. 2 ust. 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, poprzez jednoznaczne odesłanie do ust. 3, pozwala na wliczenie do 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych przypadającego po rozwiązaniu stosunku pracy

z przyczyn dotyczących zakładu pracy, na datę którego to rozwiązania pracownik legitymuje się wymaganym okresem uprawniającym do emerytury, między innymi, okresu zatrudnienia podjętego w tym właśnie 6-miesięcznym, a nie jakimkolwiek innym okresie pobierania zasiłku. W konsekwencji, 14-dniowy termin do złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przedemerytalnego, biegnący od dnia ustania zatrudnienia, określony w art. 2 pkt 5 ustawy, ma zastosowanie tylko w przypadku, gdy zatrudnienie to ustanie po upływie tego właśnie,

a nie jakiegokolwiek innego 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Innymi słowy – w celu uzyskania świadczenia przedemerytalnego, w pierwszej kolejności muszą zostać spełnione kryteria określone w jednym z punktów przepisu art. 2 ust. 1 ustawy (w niniejszej sprawie był to pkt 5). Ustanowiona w art. 2 ust. 3 ustawy przesłanka pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez okres co najmniej 6 miesięcy powinna natomiast zostać spełniona w dalszej kolejności tj. przez osobę już uprawnioną w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy. Stanowczego podkreślenia wymaga, że wcześniejszy okres pobierania zasiłku

(tj. przed spełnieniem przesłanek z art. 2 ust. 1 ustawy) nie stanowi okresu pobierania zasiłku w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy. Tym samym art. 2 ust. 5 ustawy, odsyłający wprost

do okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ust. 3, odnosi się do wyłącznie do okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych następującego po spełnieniu przez ubezpieczonego kryteriów z art. 2 ust. 1 ustawy.

Mając na uwadze powyższe należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny, rozpoznając niniejszą sprawę po raz pierwszy, błędnie zaliczył okres zatrudnienia ubezpieczonej

od 2 stycznia 2009 r. do 7 września 2009 r. do okresu pobierania zasiłku na podstawie art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Zaliczenie to było nieuprawnione, gdyż w/w okres zatrudnienia miał miejsce jeszcze przed dniem spełnienia przez ubezpieczoną kryteriów wskazanych w art. 2 ust. 1 ustawy.

W tym stanie rzeczy brak było również podstaw do zastosowania względem L. D. skróconego, 14 – dniowego terminu złożenia wniosku o świadczenie przedemerytalne. Norma art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy ma bowiem zastosowanie tylko do osób, które po spełnieniu warunków z art. 2 ust. 1 ustawy pobierają zasiłek przynajmniej przez okres 6 miesięcy i w tym okresie podejmują zatrudnienie, które ustaje po upływie tego 6-miesięcznego okresu.

Konsekwencją powyższego jest uznanie, iż wniosek ubezpieczonej o świadczenie przedemerytalne z dnia 12 marca 2010 r. został złożony w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 3 pkt 3 ustawy tj. w terminie 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, co miało miejsce w dniu 12 marca 2010 r. (k. 151 akt ZUS).

Odnosząc się do pozostałych przesłanek przyznania świadczenia przedemerytalnego kwestionowanych w apelacji przez pozwany organ rentowy, a mianowicie rozwiązania umowy o pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz posiadania wymaganego okresu 35 lat zatrudnienia, Sąd Apelacyjny wskazuje, iż pojęcie przyczyn dotyczących zakładu pracy zostało zdefiniowane m.in. w ustawie z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844 ze zm.), z której wynika, że za przyczyny nie dotyczące pracowników uważa się przyczyny: ekonomiczne, organizacyjne, produkcyjne

lub technologiczne, powodujące konieczność dokonania tzw. zwolnień grupowych przez pracodawcę zatrudniającego, co najmniej 20 pracowników. W myśl art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy, przepisy art. 5 ust. 3-7

i art. 8 stosuje się odpowiednio w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 20 pracowników stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, jeżeli przyczyny te stanowią wyłączny powód uzasadniający wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie na mocy porozumienia stron, a zwolnienia w okresie nieprzekraczającym 30 dni obejmują mniejszą liczbę pracowników niż określona w art. 1.

W doktrynie i judykaturze nie budzi przy tym kontrowersji, iż mechanizmy przewidziane w treści art. 10 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy znajdują zastosowanie także wówczas, gdy zwolnieniu podlega tylko jeden pracownik (por. komentarz do art. 10 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy,

[w:] K.W. Baran, Zbiorowe prawo pracy. Komentarz, Oficyna, 2010, wyd. II).

Z pisma ZUS/O S. z dnia 28 października 2009 r. (k. 109 akt ZUS) wynika, iż pracodawca wnioskodawczyni w deklaracji za wrzesień 2009 r. wykazała 20 ubezpieczonych. Z wydanego ubezpieczonej świadectwa pracy z dnia 08 września 2009 r. (k. 77-78 akt ZUS) wynika zaś, że zatrudnienie L. D. ustało z dniem 07 września 2009 r. w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę w związku ze zmianami organizacyjnymi – likwidacją stanowiska pracy. W stanie faktycznym niniejszej sprawy znajduje zatem zastosowanie w/w przepisy ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy.

W świetle powyższego zasadne jest przyjęcie, że rozwiązanie stosunku pracy z wnioskodawczynią nastąpiło z dniem 7 września 2009 r. z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Organ rentowy nie zdołał wykazać okoliczności przeciwnej.

W ocenie Sądu odwoławczego ubezpieczona wykazała również wymagany przez art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych okres uprawniający do emerytury, wynoszącego co najmniej 35 lat dla kobiet.

Organ rentowy uznał za udowodniony okres uprawniający do emerytury, wynoszący łącznie 33 lat, 10 miesięcy i 15 dni. Z treści notatki w sprawie przebiegu zatrudnienia (k. 159-160 akt ZUS) wynika, że organ rentowy do okresów uprawniających do emerytury nie zaliczył okresów: pobierania przez wnioskodawczynię zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. (5 miesięcy i 14 dni) oraz okresu jej zatrudnienia przez T. C., prowadzącego działalność pod firmą Usługi (...) T. C. w D. od dnia 02 stycznia

2009 r. do dnia 07 września 2009 roku (8 miesięcy i 7 dni).

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że treść art. 79 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia stanowi, że okresy pobierania zasiłku wlicza się m.in. do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Decydujące znaczenie dla ustalenia okresu pobierania zasiłku ma moment nabycia prawa

do zasiłku (por. wyrok WSA w Warszawie z dnia 09 marca 2005 r. w sprawie (...) SA/Wa (...), publik. LEX nr 164753).

Z treści dokumentu w postaci zaświadczenia z Powiatowego Urzędu Pracy w S. z dnia 04 marca 2009 r. (k. 59 akt ZUS) wynika, że wnioskodawczyni w okresie od dnia

11 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. była zarejestrowana w tym urzędzie jako osoba bezrobotna, od dnia 19 lipca 2008 r. nabyła prawo do zasiłku dla osób bezrobotnych i do dnia 01 stycznia 2009 r. nieprzerwanie pobierała ten zasiłek (zaświadczenie k. 59 akt ZUS).

Tym samym - stosownie do treści art. 79 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia -

do okresów składkowych wnioskodawczyni, uprawniających do emerytury wliczeniu podlegał okres pobierania przez nią zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 r. do dnia 01 stycznia 2009 r. (5 miesięcy i 14 dni).

Z treści przepisu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U nr 153/2009r. poz 1227 ze zm. – dalej „ustawa emerytalna”), wynika natomiast, że przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się z zastrzeżeniem ust. 2-5 okresy składkowe, o których mowa w jej art. 6. W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, przez które stosownie do treści art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej rozumieć należy m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W okresie zatrudnienia od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r. L. D. na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegała ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym, jako osoba posiadająca status prawnego pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy systemowej i za ten okres opłacane były składki na te ubezpieczenia (potwierdzenie ubezpieczenia pracowników i innych ubezpieczonych k. 125 akt ZUS).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że okres zatrudnienia wnioskodawczyni od dnia 02 stycznia 2009 roku do dnia 07 września 2009 r. (8 miesięcy

i 7 dni) przez T. C., prowadzącego działalność pod firmą Usługi (...) T. C. w D. stanowił okres ubezpieczenia w rozumieniu art. 4 pkt 5 ustawy emerytalnej, podlegający zaliczeniu jako okres składkowy, o którym mowa w treści art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej do okresów uprawniających do emerytury w myśl art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Tym samym L. D. wykazała do dnia 07 września 2009 r.,

przy uwzględnieniu okresów uznanych przez organ rentowy oraz okresów: pobierania

przez wnioskodawczynię zasiłku dla bezrobotnych od dnia 19 lipca 2008 roku do dnia

01 stycznia 2009 r. oraz okresu jej zatrudnienia przez T. C., prowadzącego działalność pod firmą Usługi (...) T. C. w D. od dnia 02 stycznia 2009 r. do dnia 07 września 2009 r., okres uprawniający do emerytury wynoszący ponad 35 lat. Powyższą okoliczność potwierdza przedłożone przez pozwany organ rentowy zestawienie okresów ubezpieczenia z dnia 6 sierpnia 2012 r. (k. 125 a.s.).

Mając na uwadze, że L. D. spełnia wszystkie ustawowe przesłanki przyznania świadczenia emerytalnego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., jak w pkt I sentencji.

W pkt II sentencji Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego na rzecz L. D. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym oraz kwotę 150,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, działając na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).